

VYVŘELÉ HORNINY - čedič, znělec

OPVK EUPŠ PŘ006 - V.
9.ročník

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mgr. Milan Vráblík
ZŠ Brodek u Přerova
Majetínská 275
BRODEK U PŘEROVA
751 03
tel. 581 741 140

1. Čedič

Čedič, lidově "čadič", původně nářeční výraz pro očazený černý kámen. Teprve v národním obrození přijat jako termín pro bazalt

Úkol: Čedič obsahuje především tmavé nerosty jako augit, živce a zelený nerost augit. Dokážete tyto nerosty identifikovat na zvětšenině?

augit ⇨

olivín ⇨

živce ⇨

olivínický čedič

Panská skála u Kamenického Šenova

sloupcovitá odloučnost se někdy nazývá "**kamenné varhany**"

Giant's causeway v Severním Irsku

2. Znělec

Znělec (též fonolit) je výlevná magmatická hornina světle šedé až nazelenalé barvy. Obvykle obsahuje značný podíl živcových hornin a živce (s větším obsahem alkalických prvků), v menší míře plagioklasy. Název souvisí s tím, že při úderu znělcové kameny vydávají znělý zvuk. Používá se mj. pro výrobu dlažby, lze jej použít i pro výrobu tmavého znělcového skla. Rozpadá se tenze deskovitou odlučností. Těží se pro šterk.

Úkol: vyhledejte na webu tyto úkoly:

Čedič

a) vyhledejte známé čedičové útvary v ČR a popište je

b) vyhledejte známý útvar z čediče - Giant's causeway a popište ho, co praví legenda o jeho vzniku

Znělec

a) jak vznikl název pro tuto horninu?

b) používá se k výrobě skla, zjistěte podrobnosti

webové odkazy na použité fotografie:

- str.2: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:BasaltUSGOV.jpg>
- str.3: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Olivine_basalt2.jpg
- str.4: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Panska_skala.jpg
- str.5: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Giants-causeway-in-ireland.jpg>
- str.6: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Aegirine-phonolite2-2005.jpg>